

विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा

द पब्लिकटुडे समाचारदाता

गौशाला, भाद्र १५ गते ।

महोत्तरीको सम्मी गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

आईतवार वर्ल्ड भिजन इन्टर नेसनल नेपालको सहयोग एवं एकीकृत ग्रामिण विकास समाज, महोत्तरीको सहजीकरणमा सम्मी गापाको योजना छलफल एवं हस्तान्तरण एक कार्यक्रमको आयोजना गरी सम्पन्न भएको छ ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै सम्मी गाउँपालिका अध्यक्ष रामनाथ यादवले गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्युनिकरणका लागि योजना सहयोगी बन्ने विश्वास व्यक्त गरे ।

उनले भने, “बढ्दो जलवायु परिवर्तनलाई समेत दृष्टिगत गरी तयार गरिएको योजनाले गाउँपालिकाको विकासमा थप मद्दत गर्नेछ ।” अध्यक्ष यादवले भने, “अहिलेको समयमा विकास निर्माणदेखि लिएर सबै प्रकारका कामहरु जलवायुमैत्री तवरबाट

गरिनु आवश्यक छ, जसले दिगो विकासमा सहयोग पुर्याए ।”

कार्यक्रममा योजनाको सारसंक्षेप प्रस्तुत गर्दै विज्ञ सहजकर्ता निर्मल चोडबाडले गाउँपालिकाको सबै वामा संकटासन्न तथा क्षमता विश्लेषण गरी सहभागितामूलक ढंगबाट योजना तर्जुमा गरिएको बताए ।

कार्यक्रममा गाउँपालिका उपाध्यक्ष अनिता कुमारी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मनोज कुमार साह, जनाएको छ ।

बडाध्यक्षहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, विषयगत शाखाका प्रमुखहरु लगायतको सहभागिहरुले योजनामा नसमेटिएका थप विषयहरु माथि सुझाव समेत दिएको थियो ।

संस्थाका कोपाध्यक्ष उमेश न्यौपानेका अनुसार छलफल पश्चात आएका सुझावहरु समेटेर योजनालाई अन्तिम रूप दिई सम्मी गाउँपालिकालाई हस्तान्तरण गरिने उनले भने, ‘मखानविना श्राद्ध पनि अधुरो हुन्छ ।’

पान मखान दुर्लभ रहेको उनको भनाइ छ । यसरी मखानको सांस्कृतिक महत्त्वले यसको व्यापारलाई थप प्रोत्साहन दिएको उनले बताए ।

किसान सरोज सहनीले भने, ‘मखानको थोक बजारमा मूल्य

१४०० रुपैयाँसम्म पुर्याए, काचो मखानलाई ३५० रुपैयाँको दरले किनेर त्यसलाई भुटेर मखान तयार बनाइन्छ । ३ किलो काचो मखानबाट १ किलो मखानको फूल तयार हुन्छ ।’

मिट्ठानी नगरपालिकाका प्रमुख हारि प्रसाद मण्डलले मखान खेती मिट्ठानीको ऐतिहासिक विशेषता भएको बताए । मखान खेती प्रवर्द्धनका लागि आफूले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई मखान उपहारसमेत प्रदान गर्दै यसको व्यावसायिक उत्पादन र बजार विस्तारमा सहयोग पुर्याउन आग्रह गरिएको छ ।

सोही बढामा व्यक्तिगत रूपमा मखान खेती गर्दै आएका किसान संजय सहनीले गुठीबाट वार्षिक ९ लाख रुपैयाँ भाडा तिरेर ६ विद्या जगामा खेती गरिरहेका छन् । घाटा भए पनि गुठीले रकममा कुनै छुट नदिएको उनको गुनासो छ । निजी व्यक्तिबाट भाडामा लिएको थप द विधा पोखरी आफूलाई आमदानीको अतिरिक्त स्रोत बनेको उनको भनाइ छ ।

पूर्वार्थी टोलकी ५० वर्षीया लक्षा खातुन किसानहरूले उत्पादन गरेका काँचो मखान सझलन गरी भुटेर तयार पार्ने काम गर्दै आएकी छन् । उनका अनुसार भदौ, असोज

प्रहरी निरीक्षक खगेन्द्रबहादुर चन्द्र, विअोपी लिल्पुरका सशस्त्र प्रहरी नायव निरीक्षक मोहनराम महर र कञ्चनपुर जिल्लास्थित बोर्ड आउट पोष्ट डोकेबजारका सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक सुर्यप्रकाश पन्तसमेतलाई जिम्मेवारीबाट हटाइएको उनले जानकारी दिए । सीमा ईलाकामा कार्यरत कमान्डरमाथि मुख्यालयबाट समेत सुक्षम रूपमा निगरानी बढाइएको उनले जनाएको छ । रासस

छ । सन्तोषजनक काम नगर्ने गणपतिसहितका दर्जनौ अधिकृत यसअधि पनि समय नपुर्दै जिम्मेवारीबाट हटाइएका र कारबाहीमा परेका छन् ।

मुख्यालयले अन्य प्रदेशमा समेत सुक्ष्मरूपमा निगरानी बढाएको छ । गण, गुल्म तथा विअोपी कमान्डरमा रहेका केही अधिकृतमाथि पनि निगरानी बढाइएको सशस्त्र प्रहरीले जनाएको छ । रासस

राति विपी राजमार्गमा...

यस्तै काठमाडौंबाट जाने सबैरीसाधनलाई काठमाडौंतर्फ आउनेलाई सिन्धुलीको सिमाना नेपालथोकमै रोकिने छ ।

गत साल असोजको वाहीपहिरोले विपी राजमार्ग अन्तर्गत काभ्रेपलाञ्चोकको चौकीडाँडार्डेखि सिन्धुलीको वर्षेखोलासम्मको आठ किलोमिटर सडकखण्डमा सडक

नै बगाएका कारण खोलामा कतै एकतर्फ, कैतै दुईतर्फ यातायात सञ्चालन हुनेगरी अस्थायी सडक सञ्चालनमा त्याइएको छ ।

गत वर्षको वाहीपहिरोले राजमार्गमा कुल १६० किलो मिटरमध्ये तेस्रो खण्ड अन्तर्गत सिन्धुलीको खुर्कोटदेखि नेपालथोकसम्म ३४ किलोमिटर सडकखण्डमा सडक

काभ्रेपलाञ्चोकको धुलिखेलसम्म ५० किमी गरी ८४ किमी सडकको विभिन्न स्थानमा बढी क्षमता पुर्याएको थियो ।

कार्यालयले बाहीपहिरोले क्षतिग्रस्त विपी राजमार्ग स्थायी निर्माणका लागि चार खण्डमा ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाएको बताइएको छ । रासस

मखान खेती : सांस्कृतिक पहिचान...

व्यापारिक क्षेत्रहरूमा पुर्ने प्रयास गर्दछन् । मिथिला क्षेत्रको सांस्कृतिमा मखानको गहिरो सम्बन्ध रहेकाले स्थानीय बजारमै यो खपत हुन्छ ।

पणिडत डा.गोविन्द चौधरीका अनुसार मिथिलामा पान मखान र माछाको धेरै महत्त्व छ । ‘पूजामा मखान नभए प्रसादलाई अधुरो मानिन्छ’, उनले भने, ‘मखानविना श्राद्ध पनि अधुरो हुन्छ ।’

पान मखान दुर्लभ रहेको उनको भनाइ छ । यसरी मखानको सांस्कृतिक महत्त्वले यसको व्यापारलाई थप प्रोत्साहन दिएको उनले बताए ।

किसान सरोज सहनीले भने, ‘मखानको थोक बजारमा मूल्य

गरेको उनले जानकारी दिए ।

प्रदेशका मुख्यमन्त्रीलाई पनि मखान खेती प्रवर्द्धन गर्न अनुरोध गरेको नगरप्रमुख मण्डलले बताए ।

उनका अनुसार मखान खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने किसानलाई व्याणिडड मेसिन, बोरा (थैला), भुटने सामग्री, तालिम तथा अनुदानको व्यवस्था नगरपालिकाले गरेको छ ।

विशेष गरी मखान खेती गर्दै आएका मटिहानी नगरपालिका-७ पूद्वारी टोलका सहनी र मुस्लिम समुदायका किसानलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको उनले उल्लेख गरे ।

सोही बढामा व्यक्तिगत रूपमा मखान खेती गर्दै आएका किसान संजय सहनीले गुठीबाट वार्षिक ९ लाख रुपैयाँ भाडा तिरेर ६ विद्या

जगामा खेती गरिरहेका छन् । घाटा भए पनि गुठीले रकममा कुनै छुट नदिएको उनको गुनासो छ । निजी व्यक्तिबाट भाडामा लिएको थप द विधा पोखरी आफूलाई आमदानीको अतिरिक्त स्रोत बनेको उनको भनाइ छ ।

पूर्वार्थी टोलकी ५० वर्षीया लक्षा खातुन किसानहरूले उत्पादन गरेका काँचो मखान सझलन गरी भुटेर तयार पार्ने काम गर्दै आएकी छन् । उनका अनुसार भदौ, असोज

र कात्तिक गरी तीन महिनासम्म यो काम हुने गर्दै, जसमा उनको सम्पूर्ण परिवारले सहयोग गर्ने गर्दछ ।

खातुनका अनुसार मखान खेतीलाई अनुसार भुटाइबाट वार्षिक करिब तीन लाख रुपैयाँ आमदानी हुने गरे पनि तीन महिनामात्र सीमित हुने भएकाले यसले परिवारको वर्षभरिको खच धान्न पुर्नैन ।

त्यसले बाँकी समयमा आमदानीका लागि अन्य काम गर्ने गरेको उनले बताइन् ।

मखान खेतीले स्थानीय समुदायमा एकता र सहकार्यको भावना पनि बढाएको छ । ठुला पोखरीमा सामूहिकता र आपसमा सहकार्यका साथ खेती गर्नुपर्ने भएकाले यसले एकता र सहकार्यलाई बढावा दिने स्थानीय बताउँछन् ।

सामाजिक अभियन्ता डा. सरोज ठाकुरले मखान खेतीको भविष्य महोत्तरी जिल्लामा उज्ज्वल रहेको बताए । उनले भने, ‘यसको बजार विस्तार हुँदै गएको छ र यसको उत्पादनमा बढोत्तरीको सम्भावना छ ।’

स्थानीय कृषकहरूलाई तालिम र स्रोत उपलब्ध गराउने कार्यक्रम स्थानीय तहबाट भइरहेका कारण, मखान खेतीले किसानको आर्थिक अवस्था सुधार गर्ने देखिन्छ ।

भाङ्गापखाला, हैजा र डैंगीबाट बचौ

आपिरल अझरहेको खण्डले भाङ्गापखाला हैजा र डैंगीको स्वतंत्र बढेको छ । तस्राई, भाङ्गापखाला र हैजाबाट बच्ना:

- झाँटी पाकी ड्रेसले र वा रातोरिज लॉले एकोज जारेर कात्र गिरी
- ट्युक्किहात सारस

